

A Kúria mint felülvizsgálati bíróság

Pfv.II.21.179/2015/5.

A Kúria a dr. Bagi Ügyvédi Iroda (cím1, ügyintéző: dr. Bagi Éva ügyvéd) által képviselt (cím2. szám alatti lakos) kérelmezőnek a Grád és Regász Ügyvédi Iroda (cím3, ügyintéző: dr. Regász Mária ügyvéd) által képviselt (cím4 szám alatti lakos) kérelmezett ellen megelőző távoltartás elrendelése iránt a Debreceni Járásbíróságon 4.Pk.502.585/2014. számon indult ügyében a Debreceni Törvényszék 1.Pkf.20.511/2015/2. számú végzése ellen a kérelmező részéről 21. sorszám alatt előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán az alulírott napon tárgyaláson kívül meghozta a következő

v é g z é s t :

A Kúria a jogerős végzést hatályában fenntartja.

Kötelezi a kérelmezőt, hogy fizessen meg 15 napon belül a kérelmezettnek 12.700 (Tizenkétezer-hétszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Ez ellen a végzés ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felek házastársak, házasságukból 2013. november 27-én L. utónevű gyermekük született. A felek életközössége megszakadt és a kérelmező az utolsó közös, b.-i lakásból a kiskorú gyermekkel szüleihez, F.-re költözött. A kérelmezett és a gyermek kapcsolattartása komoly konfliktusokkal terheltén működik. Jelen eljárást megelőzően az elsőfokú bíróság a másodfokú bíróság által helybenhagyott végzésével 2014. október 6. napjától 30 napra elrendelte a kérelmezettel szemben a megelőző távoltartást a kérelmezőre és a közös kiskorú gyermekre kiterjedően, bizonyos 2014. szeptember 19-i események miatt. A Kúria mint felülvizsgálati bíróság a másodfokú bíróság végzését hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróság végzését megváltoztatva, a megelőző távoltartás elrendelését mellőzte.

A kérelmező ismételten megelőző távoltartás elrendelése iránti kérelmet terjesztett elő. Előadása szerint a 2014. november 27-i kapcsolattartás során házastársa leköpte, illetlen szavakat sugdosott a fülébe és nagy erővel a lábára taposott. Az állított esemény ellenére a felek megállapodtak abban, hogy a kérelmezett a kérelmező szüleinek háza előtt – a közös gyermek születésnapjára tekintettel - másnap is gyakorolhatja a kapcsolattartási jogát. November 28-án a kérelmezett a gyermeknek hozott és becsomagolt ajándék nagyméretű dobozának az élet többször a kérelmező arcába nyomta, aki ennek következtében megsérült. Sérüléseiről azonban látletet nem készült.

Az elsőfokú bíróság előzetesen végrehajtható végzésével elrendelte 2014. december 22. napjától kezdődően 40 nap időtartamra a megelőző távoltartást. Előírta, hogy a kérelmezett köteles magát távol tartani a kérelmezőtől és rá tekintettel a közös kiskorú gyermektől. Kimondta, hogy a bántalmazó a távoltartás hatálya alatt a bántalmazottal és a kiskorú gyermekkel sem közvetve, sem közvetlenül kapcsolatot nem tarthat, velük kapcsolatba semmilyen formában nem léphet.

Az elsőfokú bíróság döntését a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló 2009. évi LXXII. törvény (a továbbiakban: Hktv.) 16. § (1) bekezdésére alapította. A kérelmező személyes meghallgatása, a csatolt okiratok és az előzményi ügy iratai alapján megállapította, hogy a kérelmezett megvalósította a kérelmező sérelmére a hozzátartozók közötti erőszakot, folyamatosan fenyegeti, emberi méltóságát sértő módon viselkedik, zaklatja őt és családtagjait.

Az elsőfokú bíróság végzése ellen előterjesztett fellebbezésében a kérelmezett a végzés megváltoztatását, a megelőző távoltartás elrendelésének megszüntetését kérte elsődlegesen a kérelmezővel és a közös gyermekkel, másodlagosan kizárólag a közös gyermekkel szemben.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság végzését megváltoztatta és a megelőző távoltartás elrendelése iránti kérelmet elutasította. Döntésének indokolásában a Hktv. 15. § (1) bekezdésére hivatkozással kifejtette, hogy a kérelmezett a személyes meghallgatáson nem jelent meg, de nem állapítható meg, hogy a meghallgatásról szabályszerűen értesült-e. A Hktv. 16. § (9) bekezdése azonban a Pp. 252. § (2) bekezdésének alkalmazását, tehát lényeges eljárási jogszabálysértés miatt az elsőfokú határozat hatályon kívül helyezésének lehetőségét kizárja. A másodfokú bíróság ezért érdemben bírálta el a fellebbezést és megállapította, hogy a Hktv. 16. § (1) bekezdésében foglalt törvényi feltételek nem teljesültek. A kérelemhez csatolt, a 2014. november 7. napjától 2014. december 12. napjáig terjedő időtartamra vonatkozó e-mail levelezésből kitűnően a házastársak 2014. november 28. napját követően is egyeztettek a kapcsolattartás időpontjáról és időtartamáról. A kérelmező nem tiltakozott a kiskorú gyermekkel való kapcsolattartás ellen az állított tettlegességre tekintettel. Nem kérte a november 28-i eseményekre vonatkozó állítása alátámasztására édesanyja tanúkénti meghallgatását. Még utalást sem tett arra, hogy a november 27-i tettlegesség miatt a másnapi kapcsolattartás helye – az erre a célra korábban már igénybe vett - gyermekjóléti szolgálat helyisége legyen.

A jogerős végzés ellen a kérelmező nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben elsődlegesen a jogerős végzés hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság végzésének hatályában fenntartását kérte. A másodlagos felülvizsgálati kérelme arra irányult, hogy a Kúria helyezze hatályon kívül az első-, és a másodfokú bíróság végzését, továbbá kötelezze az eljáró bíróságokat új eljárás lefolytatására. Álláspontja szerint a másodfokú bíróság megsértette a Pp. 3. § (2) - (4) bekezdéseinek, valamint a Pp. 206. § (1) bekezdésének rendelkezését.

A felülvizsgálati kérelem részletes indokai szerint a kérelmezett provokatív magatartását, a gyermekhez való hozzáállását igazolja édesapja, édesanyja és az érdektelen dr. F. J., aki a kapcsolattartáson független tanúként jelen volt. Az elsőfokú bíróság a kérelem helyes

értelmezésével az indítványozott tanúbizonyítást, mint szükségtelent mellőzte. A másodfokú bíróság határozatát ugyancsak a tanúk meghallgatása és a kérelmező észrevételeinek bevétele hozta meg. Elutasító döntését alaptalanul indokolta a bizonyítási indítvány hiányával, a kérelem bizonyítatlanságával és a bizonyítás mellőzését a Hktv. 16. § (9) bekezdését megsértve értékelte a kérelmező terhére. A bizonyítékok kirívóan okszerűtlen és a logika szabályaival ellentétes mérlegelése pedig a Pp. 206. § (1) bekezdésébe ütközik.

A kérelmezett felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős végzés hatályában fenntartását kérte. Hivatkozása szerint a kérelmező a megelőző távoltartási eljárást kívánja felhasználni arra, hogy a közös gyermek felügyeleti jogát megszerezze, a gyermek életéből a kérelmezettet kirekessze. A gyermekjóléti szolgálat családgondozója a kérelmező barátnője, édesanyja a helyi önkormányzat lakcímnnyilvántartójában, míg barátnőjének a házastársa a rendőrségen dolgozik. A kérelmező édesapja pedig nem megengedett módon viselkedik és beszél a közös gyermekkel. Hangsúlyozta, hogy a bíróság a bizonyítási indítványokhoz nincs kötve, megalapozottan mellőzte a kérelmező édesapjának tanúkenti meghallgatását, mivel tőle elfogulatlan vallomás nem várható.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint nem alapos.

1) A Kúria már több közzé tett határozatában (EBH 2012. P. 3., BH 2015. 70.) utalt a Hktv. miniszteri indokolásának általános részében kifejtettekre, mely szerint a törvény arra irányul, hogy még azt megelőzően kezelje a családon belüli erőszak jelenségét, mielőtt egy súlyosabb helyzet, a sokszor helyrehozhatatlan következményekkel járó bűncselekmény bekövetkezne. Az a célja, hogy hatékony és megfelelő jogszabályi védelmet nyújtson az ártatlan áldozatoknak, olyan esetekben is, amikor helyzetüknél fogva nincs módjuk saját érdekében fellépni.

A jogintézmény céljával összhangban a törvény mind a rendőrség által lefolytatott ideiglenes megelőző, mind a megelőző távoltartás elrendelésére irányuló bírósági nemperes eljárás lefolytatására rövid határidőket állapít meg. A gyors és hatékony bírósági eljárást, döntéshozatalt biztosítja az első-, és a másodfokú eljárásra előírt, a kérelem beérkezésétől, illetőleg az iratok felterjesztésétől számított 3 napos elintézési határidő (Hktv. 15. § (6) bekezdés, 16. § (7) bekezdés). Ezt szolgálja a felek személyes meghallgatásra szóló idézés kézbesítésére, az eljáró bíróságok határozatának közlésére, a jogorvoslati határidőre, fellebbezés előterjesztése esetén az iratok haladéktalan felterjesztésére, továbbá az észrevételezési eljárás lefolytatására vonatkozó szabályozás (Hktv. 15. § (1) bekezdés, 16. § (3), (7)-(9) bekezdései), ami tehát a rapid eljárás érdekében számos ponton eltér a Pp. általános szabályaitól, így a kérelmező által sérelmezett egyes eljárásjogi szabályok alkalmazhatóságát nem teszi lehetővé.

2) A távoltartás jogintézményének célja az azonnali beavatkozást igénylő helyzet megfelelő kezelése, tehát az, hogy a hozzátartozók közötti erőszak elkövetését a lehető legrövidebb időn belül kövesse a megelőző távoltartás elrendelése. Az időben történő beavatkozás, a gyors érdemi intézkedés követelményével összhangban a 2013. évi CCLII. törvény 120. §-ával módosított Hktv. 16. § (9) bekezdése kimondja, hogy az elsőfokú határozat hatályon kívül helyezésének a Pp. 252. § (2) és (3) bekezdése alapján nincs helye. A hivatkozott törvénymódosításhoz fűzött miniszteri indokolás szerint a hatályon kívül helyezés

lehetőségének korlátozása azt célozza, hogy a másodfokú bíróság az elrendelt megelőző távoltartás időtartamának legkorábbi szakaszában dönthessen a fellebbezésekről. Ezen túlmenően a törvény céljával nyilvánvalóan nem egyeztethető össze, hogy a bíróság a megismételt eljárás eredményeként olyan időszakra vonatkozóan állapítsa meg a megelőző távoltartást és kötelezze a bántalmazót különböző cselekményekre, illetve cselekményektől való tartózkodásra, ami jóval megelőzi a bíróság határozatának keltét. A bíróságnak vagy a jövőre nézve kell elrendelnie a megelőző távoltartást, vagy ha a hozzátartozók közötti erőszak elkövetésének veszélye a határozat hozataláig megszűnt, azt mellőznie kell. Visszamenőleges hatállyal a megelőző távoltartás elrendelésére nem kerülhet sor (BH 2011. 311.).

A másodfokú eljárásban hozható határozatokra vonatkozó, a Pp. szabályaitól eltérő törvényi korlátozásra figyelemmel a másodfokú bíróság az eljárást befejező határozatában, illetve annak indokolásában csupán megállapíthatja az eljárás lényeges szabályainak megsértését. Az eljárás jellege, az adott nem peres eljárásra vonatkozó speciális eljárási szabályok, valamint a visszamenőleges hatályú elrendelés tilalma értelemszerűen kizárja a Pp. 252. § (3) bekezdésében foglalt törvényi feltétel, a tényállás felderítéséhez szükséges további terjedelmes bizonyítás indokoltságának, az elsőfokú bíróság erre történő utasításának lehetőségét is. Ezt igazolja az is, hogy a bizonyítási eszközök alkalmazása terén a Pp. 3. § (5) bekezdésében szabályozott és peres eljárásra irányadó szabad bizonyítás elve a megelőző távoltartás elrendelésére irányuló nemperes eljárásban annak céljára, az eljárást gyorsító, a szigorú (rövid) határidőket megszabó és a Pp. általános szabályaitól részben eltérő eljárási szabályokra figyelemmel korlátozottan érvényesül.

A gyors és hatékony bírósági eljárást, döntéshozatalt az a szabályozás is biztosítja, hogy a bíróság a kérelemre indult eljárást befejező érdemi határozatát a kérelem, a csatolt okirati bizonyítékok és a személyes meghallgatás adatai alapján hozza meg. Ebből következően az adott nemperes eljárásban nincs lehetőség a további bizonyítás lefolytatása céljából a meghallgatás elhalasztására, új hatánap kitűzésére. A Kúria megítélése szerint a tényállás megállapítása, a megalapozott döntés meghozatala érdekében a bíróság legfeljebb a felek személyes meghallgatásra előállított tanúk meghallgatását foganatosíthatja, illetőleg az eljárás anyagává teheti a meghallgatáson csatolt okirati bizonyítékokat. Jelen esetben pedig a kérelmező a meghallgatásra tanút nem állított elő, de a beadványában feltüntetett személyek idézését sem kérte.

3) A Hketv. nem tartalmaz speciális rendelkezést a felülvizsgálatra, ezért a felülvizsgálati eljárásra a már hivatkozott Hketv. 15. § (3) bekezdése szerint a Pp. általános szabályai az irányadók. A Pp. 275. § (2) bekezdése értelmében a Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül, és a (3) bekezdés alapján a megtámadott határozatot hatályában fenntartja, ha a felülvizsgálni kért határozat a jogszabályoknak megfelel, vagy olyan eljárási szabálysértés történt, amelynek az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása nem volt. A törvényhely (4) bekezdése értelmében a felülvizsgálni kért határozatot hatályon kívül helyező és az első- vagy a másodfokú bíróságot új eljárásra utasító határozat meghozatalára akkor kerülhet sor, ha az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatással járó eljárásjogi szabálysértés történt, és a jogszabálynak megfelelő határozat nem hozható.

A megelőző távoltartás elrendelésére irányuló nemperes eljárásban a másodfokú bíróság érdemi felülbírálati jogköre fő szabályként revíziós. A Hketv. 16. § (9) bekezdésének szabálya

korlátozza a másodfokú bíróság által hozható kasszációs határozatok körét, a Pp. 252. § (2) és (3) bekezdése szerinti hatályon kívül helyezés lehetőségét. Az elsőfokú eljárás lényeges szabályait sértő, illetőleg a megalapozatlan elsőfokú határozat ellen előterjesztett fellebbezés érdemi elbírálása – az elsőfokú határozat helybenhagyása, illetőleg annak megváltoztatása és a kérelem elutasítása - a kötelezően alkalmazandó törvényi rendelkezésen alapul. Erre tekintettel a jogszabálysértésnek a végzés indokolásában történő megállapításával ugyanakkor az elsőfokú végzés hatályon kívül helyezésének mellőzésével hozott jogerős határozat nyilvánvalóan nem jogszabálysértő, ehhez képest felülvizsgálati kérelemmel eredményesen nem támadható, az elsőfokú eljárás során történt esetleges súlyos eljárási szabálysértés a felülvizsgálati eljárás tárgya nem lehet.

Mivel a Hketv. a felülvizsgálati eljárásban hozható határozatok köréről a Pp. általános szabályaitól való eltérést nem tartalmaz, ezért a Hketv. 13. § (2) bekezdése szerint irányadó Pp. 275. § (4) bekezdésében foglalt együttes feltételek fennállása – a másodfokú bíróságnak az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatással járó eljárásjogi szabálysértése (pl. a jogerős határozatnak az elsőfokú végzés szabályos kézbesítése hiányában történő meghozatala), illetve a jogszabályoknak megfelelő határozat – a jogerős határozat hatályon kívül helyezését és a másodfokú bíróság új eljárás lefolytatására kötelezését eredményezheti. Nyilvánvaló azonban, hogy ezzel a lehetőséggel a Kúria – figyelemmel a korábban említett visszamenőleges hatállyal elrendelhető távoltartás kizárt voltára – csak kivételesen él, az esetek túlnyomó többségében az ügy érdemében határoz.

Az adott esetben azonban a másodfokú bíróság az eljárás lényeges szabályainak megsértése nélkül határozott. A másodfokú bíróság a rendelkezésére álló iratok alapján dönt, bizonyítási eljárást, tanúmeghallgatást nem foganatosít, de a korábban kifejtettek szerint erre vonatkozó kifejezett kérelem nem is volt. Az ezzel összefüggő felülvizsgálati kérelem tehát nem alapos.

Nem tekinthető a jogerős határozat hatályon kívül helyezésére vezető eljárási szabálysértésnek a határozat indokolásának esetleges téves volta, továbbá az sem, hogy a másodfokú bíróság a kérelmezőnek a fellebbezésre tett észrevételeinek a bevárása nélkül határozott. A téves indokolás a felülvizsgálati eljárásban hozott határozat helyes okfejtésével orvosolható.

Kétségtelen, hogy a bíróságnak messzemenően törekednie kell a szigorú eljárási határidők betartására. Az iratok felterjesztésére, a másodfokú eljárás időtartamára vonatkozó rövid eljárási határidők - a bíróságtól független objektív körülmények miatt – jelen esetben nem tették lehetővé a kérelmező észrevételeinek figyelembevételét, ez azonban nem minősül az ügy érdemére kiható lényeges eljárási szabálysértésnek.

A kérelmező tévesen hivatkozott arra is, hogy a másodfokú bíróság megsértette a Pp. 206. § (1) bekezdésének rendelkezését. A Hketv. 1. §-a határozza meg azt, hogy milyen magatartás tekinthető hozzátartozók közötti erőszaknak. Az (1) bekezdés a) pontja értelmében ennek minősül a bántalmazó által a bántalmazott sérelmére megvalósított, a méltóságot, az életet, a szexuális önrendelkezéshez való jogot, továbbá a testi és lelki egészséget súlyosan és közvetlenül veszélyeztető tevékenység. A 16. § (1) bekezdése értelmében megelőző távoltartást a bíróság akkor rendeli el, ha az eset összes körülményéből, így különösen a bántalmazó és a bántalmazott által előadott tényekből, a hozzátartozók közötti erőszakra utaló

jelekből, a bántalmazó és a bántalmazott magatartásából, viszonyából, a hozzátartozók közötti erőszak elkövetésére lehet következtetni. A hivatkozott törvényi rendelkezést az 1. § (1) bekezdésében foglaltakkal összhangban kell alkalmazni. A megelőző távoltartás elrendeléséhez tehát nem elegendő a bántalmazás valószínűsítése, hanem az szükséges, hogy az eset összes körülményéből a hozzátartozók közötti erőszak elkövetésére megalapozottan lehessen következtetni (BH 2015. 70.).

Jelen esetben a másodfokú bíróság az eset összes körülményét értékelve helyes következtetést vont le. A házasság felbontásának időszakában a felek között fennálló feszült viszonyra, a kérelmező által állított korábbi atrocitások bizonyíthatlanságára, az egyoldalú, bizonyítékokkal alá nem támasztott előadására, továbbá a bántalmazást igazoló látlelet hiányára figyelemmel a hozzátartozók közötti erőszak elkövetésére nem lehet megalapozottan következtetni. Az erőszak hiányára vonatkozó megállapítást nyomatékosan alátámasztja, hogy a kérelmező az állított bántalmazás miatt feljelentést nem tett, és - ahogyan arra a másodfokú bíróság végzésének indokolása is helyesen utal – a 2014. november 27-i események ellenére a másnapi kapcsolattartást is biztosította a kérelmezett számára, sőt a felek az ezt követő időszakban is részletes egyeztetést folytattak a kapcsolattartás idejéről és helyéről. Az előzményi adatokból, a felek között meglévő konfliktusokból nem következtethető az sem, miszerint fennáll annak reális és közvetlen veszélye, hogy a kérelmezett a kérelmezővel szemben fenyegető, indulatos magatartást fog tanúsítani. E megállapítást erősíti, hogy a kérelmező a házastársak lakhatását biztosító utolsó közös lakásból elköltözött, életvitelszerűen szülei vidéki ingatlanában él, míg a b.-i ingatlan a kérelmezett kizárólagos használatában áll.

A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogszabályoknak megfelelő jogerős végzést a Pp. 274. § (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül hozott határozatával, a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A kérelmező felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 270. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles a kérelmezett felülvizsgálati eljárási költségeinek megfizetésére. A Kúria ennek az áfával emelt mértékét a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5)-(6) bekezdése alapján - 10.000 forint ügyvédi munkadíj és 2.700 forint áfa – összesen 12.700 forintban határozta meg. Az eljárás az 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 57. § (1) bekezdés r) pontja alapján illetékmentes, ezért etekintetben a határozathozatalt mellőzte.

Budapest, 2015. szeptember 1.

Dr. Makai Katalin s.k. a tanács elnöke, dr. Baloginé dr. Faiszt Judit s.k. előadó bíró, dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna s.k. bíró